

Dan poln doživetij

10. julij 2026 bo udeležencem izleta našega društva upokojencev zagotovo še dolgo ostal v spominu, saj smo ga preživeli v znamenju čudovite narave, prijetnega druženja in odkrivanja novih krajev. Polni velikih pričakovanj in dobre volje smo se z avtobusom in kombijem – skupaj kar 60 veselih izletnikov – v zgodnjih jutranjih urah odpravili na pot proti avstrijski Koroški. Pot nas je vodila skozi prenovljeni avtocestni predor Karavanke. Uradno so ga odprli marca po dobrih petih letih zahtevne gradnje. Zdaj pa poteka obsežna sanacija stare cevi, ki bo trajala tri leta, tako da bo nemoten enosmerni promet po obeh ceveh hkrati vzpostavljen predvidoma sredi leta 2029. Do takrat bo ves promet dvosmerno potekal le skozi ta predor, skozi katerega smo se gladko zapeljali tudi mi.

Naša glavna cilja dneva sta bila čudovita dolina Malte in slikovito mestece Gmünd. Za varno vožnjo sta poskrbela izkušena šoferja, za dobro vzdušje in nemoten potek celotnega dneva pa je bil zaslužen naš nepogrešljivi vodič Stojan Rezar. Ponovno se je izkazal z vrhunskim vodenjem, saj z nami ni delil le natančnih zgodovinskih in geografskih podatkov, temveč je postregel z neštetimi zanimivostmi, ki naredijo potovanje kratkočasno, vzdušje pa toplo in povezovalno.

Vzpon po gorski cesti

Naša prava gorska pustolovščina se je začela nad mestecem Gmünd, od koder smo se začeli vzpenjati po znameniti gorski cesti Malta Hochalmstraße. Malta je 38 kilometrov dolga reka, ki teče skozi slikovito dolino Maltatal. Izvira v visokogorju Visokih Tur pod gorsko skupino Ankogel in se pri srednjeveškem mestecu Gmünd (slovensko Sovodenj) izliva v reko Jezernico (Lieser), ta pa kasneje v Dravo. Vožnja po tej 14 kilometrov dolgi in ovinkasti alpski cesti je bila pravo doživetje za vse nas. Avtobus nas je zanesljivo peljal skozi kar šestnajst v živo skalo vklesanih predorov, ob poti pa so nas navduševali številni mogočni slapovi, zaradi katerih to območje upravičeno imenujejo dolina padajočih voda.

Ker je cesta na nekaterih delih izjemno ozka in srečevanje večjih vozil ni mogoče, je promet odlično in varno urejen s semaforji, kar je našemu potovanju dodalo še malo dodatnega pričakovanja. Na vrhu, na višini skoraj dva tisoč metrov nad morjem, nas je pričakal veličasten pogled na jez Kölnbrein, ki velja za najvišji in največji obokani jez v celotni Avstriji. Ta dvesto metrov visok in več kot šeststo metrov dolg gradbeni gigant zadržuje ogromno akumulacijsko jezero in predstavlja pravi čudež sodobnega inženirstva, ob katerem človek preprosto obnemi od občudovanja.

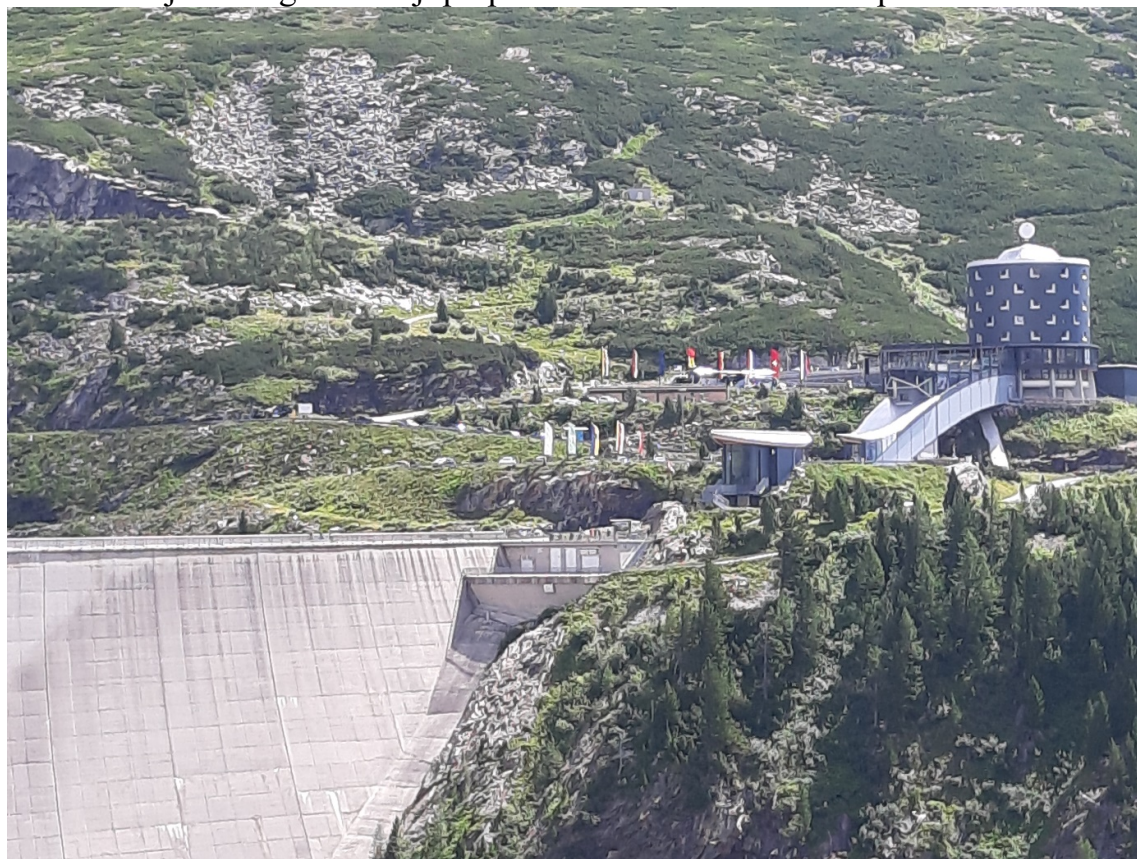
Skrita moč avstrijske zelene baterije

Voda se zbira v največjem avstrijskem akumulacijskem jezeru Kölnbrein za mogočnim lokom jezu. Od tam steče skozi krajše cevi do prve, manjše hidroelektrarne, ki leži tik pod jezom ob vmesnem jezeru Galgenbichl. Iz tega bazena nato potuje skozi skoraj deset kilometrov dolg podzemni tlačni rov, speljan globoko skozi gorski masiv do naslednjega zbirnega rezervoarja. Od tam se začne glavni, vrtoglavi spust, saj voda vstopi v dva masivna jeklena tlačna cevovoda dolžine skoraj dva kilometra. Ti cevi sta speljani skozi samo notranjost gore in vodita naravnost navzdol proti dolini. Pri tem voda premaga neverjetnih tisoč sto metrov višinske razlike, kar ustvari strahovit pritisk. Turbine so globoko spodaj v dolini v kraju Kolbnitz, saj elektrarna za maksimalno moč potrebuje čim večji višinski padec vode.

Tam posebne turbine proizvajajo elektriko, ponoči pa močne črpalke potiskajo vodo nazaj v gorska jezera, s čimer sistem deluje kot velika baterija.

Arhitekturni dragulj

Ob samem jezu mogočno stoji prepoznaven hotel v obliki stolpa.

Zgrajen je bil že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja kot del energetskega projekta, svojo današnjo moderno in energetsko varčno podobo s čudovito fasado iz naravnega skrilavca pa je dobil po temeljiti prenovi pred leti. Izvedeli smo, da valjasta oblika hotela sploh ni naključna, ampak ima pomembno tehnično in praktično funkcijo. Hotel je namreč neposredno povezan s samim

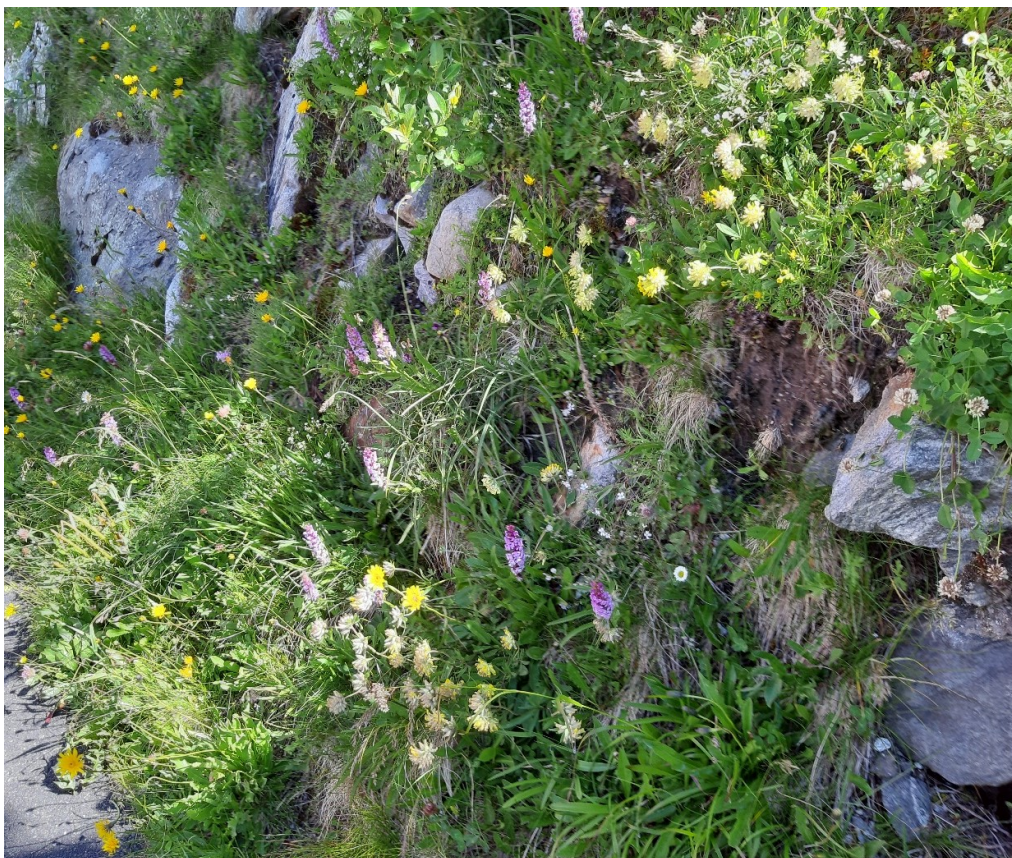
jezom. Njegovo peto nadstropje je strogo varovan nadzorni center za spremljanje stanja jezua, kjer so nadzorniki prisotni vse dni v letu in se od tam s posebnim dvigalom spustijo neposredno v notranjost betonske pregrade. Poleg tega valjasta oblika stolpa nudi najmanjši možni upor močnim gorskim vetrovom in snežnim zametom, ki so na tej višini nekaj povsem običajnega. Hotel služi kot odlično izhodišče za planince in pohodnike, ki raziskujejo Visoke Ture, ponuja garaže in polnilnice za kolesarje ter motoriste, hkrati pa nudi zatočišče ljubiteljem miru in narave.

Adrenalinski sprehod nad breznom

Posebno vznemirljiv, za nekatere tudi adrenalinski občutek, je bil sprehod po sami kroni jezua. Kdor ima strah pred višino in vrtoglavico, je razglede opazoval varno izza obzidja jezua, večina pa nas je stopila na razgledno ploščad Skywalk. Gre za namensko stekleno-kovinsko platformo, ki je dobesedno obešena nad dvesto metri praznine. Pogled skozi mrežasto in delno stekleno dno ponuja diha jemajoč razgled v globino ter na veličastne okoliške tritisočake, kar nam je vsem naježilo kožo.

Na stopnišču, ki vodi proti hotelu, smo si ogledali še stalno razstavo slik in muzej Energiewelt Malta. Ta poučna predstavitev nam je nazorno prikazala, v kako izjemno težkih gorskih razmerah so delavci sploh gradili ta gradbeni ponos in kakšno vrhunsko znanje so vanj vložili inženirji. Narava okoli jezera nas je povsem fascinirala. Če bi imeli več časa, bi bilo lepo iti na daljši sprehod vzdolž jezera po gorskih travnikih, ki so polni živopisnega planinskega cvetja.

Zibelka legende o jeklenih konjičkih

Po nepozabnem gorskem doživetju smo se spustili nazaj v dolino in prispeli v starodavno mesto Gmünd. Leži ob sotočju rek Malta in Lieser, zato nosi lepo slovensko ime Sovodenj. Tukaj se je naša skupina razdelila glede na interese. Naši navdušenci nad avtomobilizmom in tehnično dediščino so se takoj odpravili proti svetovno znanemu Porschejevemu muzeju. Lokacija tega muzeja namreč ni naključna, saj ima Sovodenj ponosni status uradnega rojstnega kraja avtomobilov znamke Porsche. Zaradi uničujočih zračnih napadov in zavezniškega bombardiranja Stuttgarta med drugo svetovno vojno se je celotna konstrukcijska pisarna Ferdinanda Porscheja leta 1944 preselila na varnejše avstrijsko Koroško, prav v Sovodenj. Svoje prostore so si uredili v zgradbi nekdanje lesne žage. Tam je Ferdinandov sin, Ferry Porsche, s svojo predano ekipo inženirjev razvil in izdelal prvi avtomobil, ki je uradno nosil družinsko ime – legendarni model Porsche 356. Šele leta 1950 se je proizvodnja vrnila nazaj v Nemčijo. Muzej, ustanovljen leta 1982, danes velja za prvi zasebni Porschejev muzej v Evropi. Naši člani so si v njem z velikim zanimanjem ogledali bogato zbirko z okoli 40 eksponati. Med njimi izstopajo redki zgodovinski modeli, originalni leseni kalupi in aluminijasti deli prvih vozil, pa tudi številni slavni dirkalniki ter specialke za reli iz različnih zgodovinskih obdobj, kar je bilo za vse ljubitelje jeklenih konjičkov nepozabno doživetje.

Sakralni biseri starega mesteca

Drugi del izletnikov se je medtem podal na sproščen sprehod skozi čudovito in izjemno privlačno mestno jedro. Glavni trg nas je očaral s svojim barvitim utripom, saj je obdan z lepo urejenimi starimi meščanskimi hišami, pri prav vsaki stavbi pa je opaziti veliko umetniških detajlov. Pot nas je vodila do mogočne župnijske cerkve Marijinega vnebovzetja.

Ta imponantna gotška cerkev iz 14. stoletja, ki je bila prvič posvečena že leta 1339, nas je prevzela s svojim veličastnim mrežasto obokanim stropom v osrednji ladji in izjemno bogato baročno opremo, ki je bila dodana med kasnejšimi obsežnimi prezidavami.

Pravi zgodovinski dragulj pa nas je čakal tik ob cerkvi, kjer stoji odlično ohranjena romanska okrogla kostnica iz druge polovice 12. stoletja, ki ji domačini pravijo Karner. Gre za eno najstarejših in najbolj ohranjenih tovrstnih

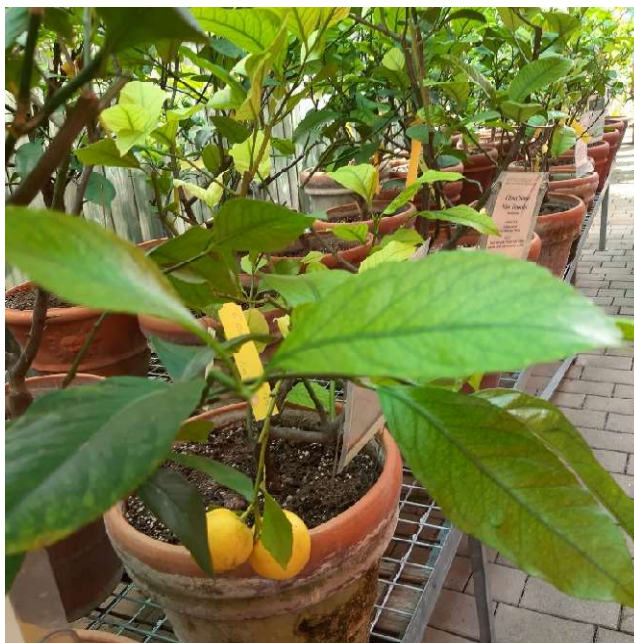
dvonadstropnih zgradb v regiji. V njenem spodnjem delu oziroma pritličju je bila prvotno prava kostnica, medtem ko je bilo zgornje nadstropje namenjeno kapeli svetega Mihaela. Kapela je širše znana po svojih čudovitih, izredno dobro ohranjenih stenskih freskah. Tudi spodnji del kostnice je okrašen s poslikavami iz okoli leta 1400, celotna zgradba pa danes služi kot spoštljiv pomnik na pretekle rodove nekdanjih prebivalcev.

Po ogledu teh kulturnih znamenitosti so se vsi izletniki ponovno zbrali na glavnem trgu, kjer smo si v eni izmed prijetnih kavarn privoščili počitek, se osvežili s sladoledom in hladno pijačo.

Mediterranski dih sredi Koroške

Iz Sovodnja nas je pot vodila v kraj Faak am See. Nekdanje slovensko ime za ta kraj je Bače ob Baškem jezeru, žal pa krajevnih napisov v slovenščini nismo nikjer opazili. Tam smo obiskali nekaj zares unikatnega – ekološki botanični vrt citrusov. Gre za vrhunsko urejen in specializiran vrt, kjer gojijo več kot 300 različnih vrst in zanimivih variacij citrusov, zbranih z vseh koncev sveta. Čeprav pravijo, da je vrt najboljše obiskati med božičem in aprilom, saj agrumi najlepše rodijo in zorijo prav tem času, je bil sprehod med drevesi in grmičevjem tudi v tem času za nas zelo zanimiv.

Ogledovali so si vse od klasičnih limon in pomaranč pa do najbolj eksotičnih in nenavadnih vrst. Mnogi naši člani so izkoristili priložnost za obisk njihove lične trgovinice, kjer so lahko kupili dobrote in različne izvirne spominke.

Druženje za popoln konec dneva

Polni nepozabnih vtisov, lepih spominov in prijetno utrujeni od vseh doživetij smo v popoldanskih urah pot nadaljevali proti domu. Naš čudoviti izlet smo uradno zaključili v Mojstrani, kjer nas je čakala okusna 'kočerja.' Ob dobri hrani in pijači seveda ni manjkalo pomenkovanja o vtisih ter tudi prešerne volje. Takšna druženja so preprosto neprecenljiva za povezovanje članov in utrjevanje prijateljskih vezi. Iskrena hvala vsem izletnikom za čudovito družbo, obema šoferjema za mirno in varno vožnjo čez vse gorske ovinke ter seveda našemu Stojanu za nepozabno vodenje in vso skrb. Domov smo se vrnili v večernih urah, z mislimi pa se že zdaj veselimo našega naslednjega skupnega potepanja!

Ivanka Korošec